

FÅGLAR

I ÖSTRA
SMÅLAND

nr 3/21

Innehåll 3/21

Ledare:

Åke Nilsson: Miljön är i fokus 71

Uppsats:

Larsgunnar Nilsson: Berguv i östra Småland - riksinventeringen 2019 - 2021 och andra inventeringar 72

Övrigt:

Allhelgonatävlingen 2021 89

Calle Ljungberg: Novemberfynd av gulärta i Tveta, Mörlundasläppen 13-14 nov. 2021 93

Information om Vinterfåglar Inpå Knuten 2022 94

Gissa fågeln! 95

Framsida: Berguvsunge

Foto: Åke Nilsson

Baksida: Berguvsunge

Foto: Åke Nilsson

Fåglar i östra Småland

årg 33 * 2021

Utgiven av Östra Smålands Ornitologiska Förening (ÖSOF)

Redaktör och ansvarig utgivare:

Ansvarig för adressändringar

Åke Nilsson, Stenåldersvägen 26, 572 40

Oskarshamn, tel. 0704614938.

e-post: nilsson.ake@hotmail.com

Tidskriften utkommer med tre nummer per år. Två av numren är helt digitala. Medlemmar i SOF (Sveriges Ornitologiska Förening, Birdlife Sverige) bosatta i östra Småland, är automatiskt anslutna till ÖSOF. För att erhålla tidskriften betalas kr 150:- på bankgiro **5174-0983**. Medlem som inte är Birdlife-ansluten kan bli medlem och få tidskriften genom att betala 150 kr. Medlemmar utanför Sverige betalar 250 kr. Prenumerationspriset för bibliotek och institutioner är 150 kr.

ÖSOF är en regionalförening till Birdlife Sverige. Föreningens syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan inom fastlandsdelen av Kalmar län.

ÖSOF:s styrelse:

Ordförande: Åke Nilsson

Kassör: Lars-Olof Eriksson, Spannlandsgatan 4D, 703 46 Örebro, tel. 0768420792

Övriga styrelseledamöter: Ulf Edberg Nybro, Torgny Berntsson Emmaboda, Jan Ottosson Kalmar, Jan Karlsson Hultsfred, Jan Brenander Oskarshamn, Magnus Lanner vice ordf, Västervik, Larsgunnar Nilsson Västervik.

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Rapportmottagare: Calle Ljungberg, Södra Långg. 27A, 570 82 Målilla, 070-660 33 93

Övriga ledamöter: Christer Håkansson, Leon Axelsson Widén, Hans Bohlin, Åke Nilsson, Henric Jennersjö, Peter Sieurin och Mathias Näslund.

Hemsida:

<http://www.birdlife.se/start-1.0.5493.1/>

Ledare

Miljön är i fokus

Förutom att vi går mot mörkare tider (vintersolståndet) känns det även mörkt på miljöfronten inte minst för våra fåglar. Den 13 november avslutades COP26-mötet i Glasgow. För att få med sig så många som möjligt blir överenskommelserna som vanligt urvattnade eller som Greta uttryckte det: Det är bara en massa bla bla bla... Det är ändå viktigt att man fortsätter att nöta på för att hitta saker som de stora utsläppsländerna, kan acceptera. Här är det viktigt att miljörörelsen vilket förstås inkluderar Birlife Sverige och alla andra nationella och internationella organisationer för fåglarnas bästa jobbar vidare på alla fronter. I detta ingår alla inventeringar som görs nationellt, men även lokalt. Även det lokala skådandet blir viktigt i det stora miljöarbetet. Fortsätt att rapportera på Artportalen från klubbarnas exkursioner, gästerna på fågelmatbordet eller besöket i stadsparken.

Aldrig tidigare har sättet hur man avverkar skog på fått så mycket uppmärksamhet som nu. Det är tyvärr många delar som inte går i rätt riktning när det gäller skogen. En lösning måste vara att det avsätts mycket mera pengar för att bevara och skydda stora sammanhängande urskogsområden. Tyvärr ser vi inte mycket av detta. Även här gäller det att många röster höjs för att visa vikten av att skydda våra orörda skogsområden och att dessa förblir tillräckligt stora för att det ska få någon effekt på djur- och fågelliv. Birdlife Sverige gör ett fantastiskt arbete centralt men det lokala engagemanget är minst lika viktigt.

Vi får hoppas att det blir ljusare inte bara efter vintersolståndet utan även att kampen för miljön får effekt så att våra fåglar går en ljusare framtid tillmötes.

God Jul och Gott Nytt Skådarår

Åke Nilsson, ordf. ÖSOF och redaktör för FiöSm

Berguv i östra Småland - riksinventeringen 2019 - 2021 och andra inventeringar

Larsgunnar Nilsson

Berguven är Europas största uggle och anses av vissa att även vara världens största uggle. Den är så mäktig att den alltid varit omtalad och välkänd bland människor på landsbygden. Berguven är en hotad art med skyddsbehov. I senaste rödlistan 2020 klassas den som Sårbar (VU). Inventeringar av uvens förekomst och häckningsframgång är de avgjort främsta hjälpmedlen för att förstå skyddsbehovet och förbättra skyddet.

Historik

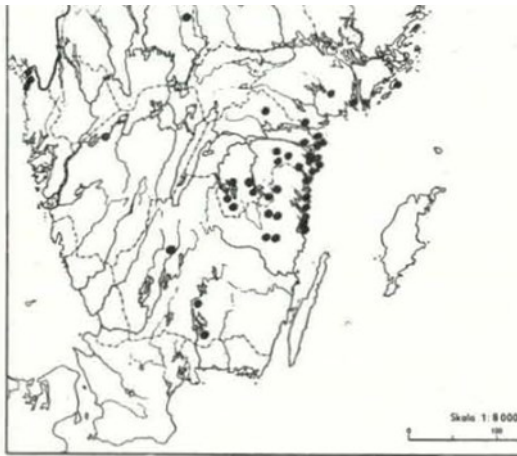
Berguv har funnits i landet så länge vi känner till. Vid Sandby på Öland hittades benrester från en *Bubo*-uggle från perioden 400-550 e.Kr., där benresterna kan härröra från endera berguv eller fjälluggla (Johnsson m.fl.). Benrester bestämda till berguv hittades vid utgrävningen av "Kungshögarna" 1957 utanför Gamleby (Palm). De senare gravarna härrör från mitten av 600-talet.

Linné angav på 1700-talet att berguven var allmän i landets bergiga skogstrakter och berguven var då sannolikt känd av alla som bodde på landet. Från slutet av 1800-talet minskade antalet uvar, bland annat beroende på ökad förföljelse och jakt med mer effektiva vapen. I Curry-Lindahls översikt omnämns i en referens från 1924 att berguv förekom över större delen av landet *där den ej utrotats* och att den fortfarande

var rätt allmän i skärgårdarna. Av resultatet från inventeringen åren 1943 - 1948, publicerad 1950 i *Vår Fågelvärld*, anger Curry-Lindahl: " *I nordöstra Småland förekommer berguven alltjämt på flera lokaler från Valdemarsviken i norr till ungefär linjen Målilla-Figeholm i söder. I detta område häcka med säkerhet 11 par, ...* ", se figur 1. I samma utgåva av *Vår Fågelvärld* finns notisen " *Sedan ovanstående tryckts har berguven genom Kungl. Maj:ts beslut totalfridlysts i hela riket*". Säkert bidrog inventeringens resultat till att berguven fridlystes 1950 och vi kan konstatera att inventeringar är viktiga.

Nutida förekomst

Idag förekommer berguven, *Bubo bubo*, från västra Europa utom på Irland och Island, till östra Asien. I norr är förekomsten begränsad ungefär av

Figur 1. Berguvens utbredning i södra Sverige 1943-1948 (Curry-Lindahl)

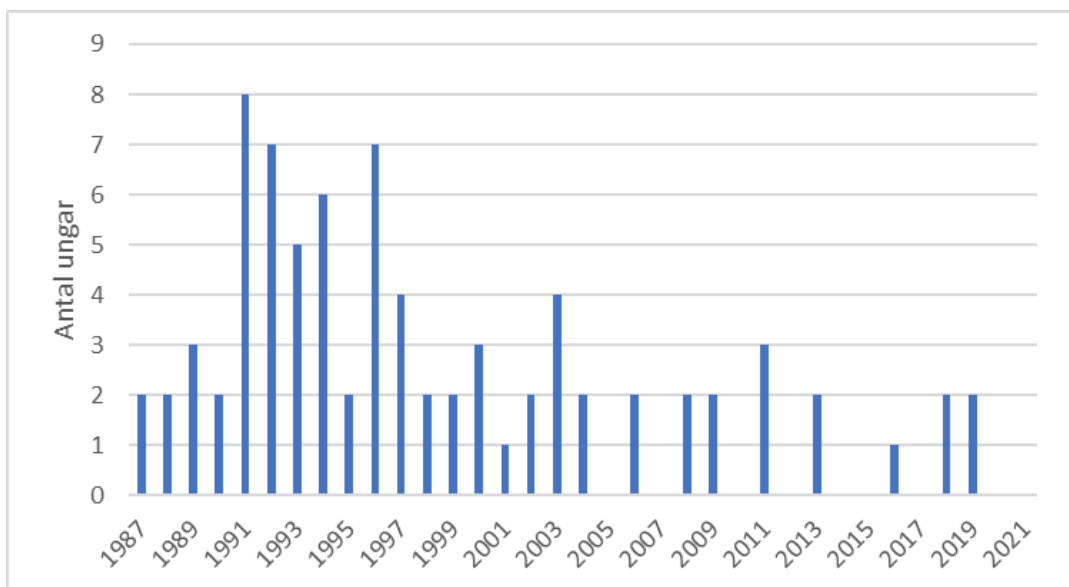
polcirkeln och i söder av Medelhavet, Persiska viken och Himalaya. Det finns 13 erkända underarter (Penteriani & Delgado). Berguven hos oss tillhör nominantrasen, *Bubo b. bubo*, vilken fö-

rekommer i Europa norr om Pyrenéerna och Medelhavet upp till norra Skandinavien och i öster ungefär till en linje mellan Arkhangelsk och Krimhalvön i Svarta havet. Berguven minskade och till och med utrotades i flera Europeiska länder fram till 1970-talet varför uppfödning, utsläppning och framgångsrik återetablering har skett, bland annat i England, Tyskland och Danmark.

I Sverige förekommer häckande berguv i samtliga landskap utom Öland. Mer om detta senare.

Uppfödning

Riksinventeringen av berguv 1965 visade att populationen minskat drastiskt från 1950-talet (Olsson-1986). Av denna anledning startades uppfödning i voljär i slutet av 1960-talet och i början

Figur 2. Antal utsläppta berguvsungar åren 1987-2021 från uppfödning i östra Småland (Larsson-2021)

av 1970-talet släpptes de första uvarna från projektet "Berguv Sydvest". Detta projekt var så framgångsrikt att det avvecklades 1983. Projektet Berguv Småland fick sitt första avelspar 1981 och de första ungarna släpptes 1983. Den uppfödning som bedrivs inom Östra Smålands Ornitologiska Förenings (ÖSOFs) rapportområde startade 1987 inom Berguv Småland och sker i Emådalens Naturskyddsförenings regi. Totalt har 80 av dessa uppfödda ungar ringmärkts och frisläppts, se figur 2. Tills idag har 19 av dem återfunnits varav 17 döda (Larsson-2021).

Ekologi

Förekomst av häckande berguv bestäms främst av tillgången på föda och tillgången till lämpliga häckningslokaler.

Viking Olsson gjorde på 1970-talet en omfattande studie i sydöstra Sverige av berguvsens födoval och resultaten från denna undersökning gäller sannolikt fortfarande (Olsson-1979). Däggdjur står antalsmässigt för ungefär hälften av födan och fåglar för större delen av den resterande delen. Bland däggdjuren dominerar sorkar och råttor med även harar förekommer. Vattensorken är en viktig del av födan och står antalsmässigt för närmare 25 %. Bland fåglarna är det flest andfåglar, ca 15 % av all föda, och bland dessa mest gräsänder. Måsfåglar utgör ca 10 % av all föda och för övriga fågelarterer är andelen ungefär densamma för vadare, skogsfågel, kråkfåglar, rovfåglar, ugglor och duvor.

Vid besök vid boplatser vid ringmärkningstillfällen har vi flera gånger träffat på fjädrar även från hornuggla, kattuggla och ormvråk. Födoval varierar både med årstid och biotop. Under sommarhalvåret och i skärgården dominerar födan av änder och måsfåglar, se figur 3, medan under vinterhalvåret däggdjur, och då främst vattensork, är den väsentliga födan. För de uvar som härstammar från uppfödning kan födoval vara helt annorlunda beroende på att de ofta finns nära människans miljöer. Antagligen utgör där råttor en väsentlig del av födan.

Figur 3. Berguvsungar. Här finns fjädrar bl.a. från gräsand, fiskmå och kråkfågel

Vi förstår att riklig födotillgång är viktig för bra häckningsresultat eftersom flera uvar häckade i anslutning till soptippar, bland annat i Västervik, så länge de var öppna och det fanns gott om råttor. Vid en bergtäkt i Gästrikland, nära en sopanläggning, fick ett par ut fem ungar i en kull 2020. I samma region häckade ett par i en holk vid en annan soptipp så tidigt att när minst två ungar lämnat holken i april ruvade honan på fyra nya ägg och tre ungar kunde senare ring-märkas. Förekomsten i Europa av kullar med fyra ägg anges av Penteriani & Delgado till 12 % och för fem ägg endast 2 %, och då det sker finns det mycket gott om föda. Att ett berguvspar lägger två kullar under en säsong är väldigt ovanligt men har bevisligen förekommit tidigare (Penteriani & Delgado).

De naturliga häckningslokalerna för de "vilda" uvarna i östra Småland har varit bergsbranter men även på bergiga öar i skärgården utan större branter och någon gång bakom en enbuske på en flack ö. I några få fall har häckning konstaterats i övergivna havsörnsbon. De uvar som härstammar från uppfödning har oftast valt bergtäkter eller andra mer udda häckningslokaler som tak i industriområden och till och med ovanpå soptippar eller i uppsatta holkar. I Skåne häckar nästan samtliga berguvar i bergtäkter där brytningsverksamhet pågår. Berguvsparet tycks

där acceptera en regelbunden daglig verksamhet. Lastfordon kan passera på knappt 10 m avstånd utan att den ruvande honan reagerar. Däremot hittar man i Skåne inga berguvshäckningar i bergtäkter där brytningsverksamheten upphört. När driften avslutats tas området ofta över som samlingsplats för grillning, motocross, skytte mm., dvs. verksamheter som inte sker regelbundet och dagligen (Hegemann).

Hot

I äldre tider var berguven illa sedd och betraktades ofta som ett skadedjur. I Curry-Lindals uppsats från 1950 kan man läsa *"Berguven förföljs alltjämt med stor hänsynslöshet inom hela sitt nuvarande utbredningsområde i Sverige. Äggen tas eller krossas i boet, ungarna dödas eller fångas för att senare säljas som kråkskyttebulvaner, gamla fåglar skjutas etc."* Från 1950-talet och fram till 1970-talet dog många uvar efter att ha ätit djur som i sin tur fått i sig de gifter som då användes i jordbruket. Sedan dess har situationen successivt förbättrats både avseende gifter och vår uppfattning om arten. Med få undantag betraktas idag berguven som en viktig art i vår fauna. De hot som idag förhärskar är fortfarande främst orsakade av oss människor. Den största orsaken är att uven dödas genom att ha fått ström genom kroppen vid en elledning eller att ha kolliderat med själva ledningen. Andelen trafikdödade uvar har sannolikt ökat sedan Olsson 1997 presenterade

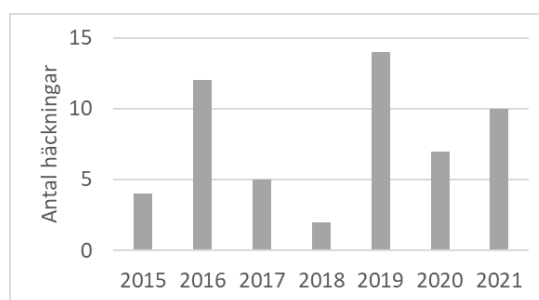
resultaten på dödsorsaker för ringmärkta uvar, se tabell 1.

Tabell 1. Dödsorsak i % bland återfunna ringmärkta uvar (Olsson 1997)

Död i elektrisk konstruktion	42
Utmärglad	12
Trafikdödad	9
Skadad, men av okänd anledning	7
Okänd dödsorsak	30

Många uvar, speciellt årsungar, dör av svält. För vilda uvar varierar födotillgången både under året och mellan åren. Det tar lång tid för årsungarna att bli skickliga jägare och ca 34 % av alla ungar dör redan under första året (Olsson 1997). Födotillgången är som sämst under vinterhalvåret och det är under denna årstid som ungarna måste lära sig att klara sig själva. Födotillgången varierar även mellan åren eftersom mängden smågnagare varierar cykliskt. Vattensorken, en viktig föda för uvarna vintertid, har en populationscykel som varierar med ca tre år (Korpimäki m.fl.). Sannolikt är detta en av orsakerna till att lyckade berguvshäckningar sker med ungefär samma cykel. Från Viking Olssons närmare 20-åriga studie av berguvspopulationen i sydöstra Sverige har jag funnit att andelen framgångsrika häckningarna per aktiva revir i medel hade en cykel på 2,8 år. Även från våra in-

venteringar av berguv i Tjust har vi sett en stor variation i framgångsrika häckningar från 2015 tills nu, se figur 4. Under denna tid har vi haft en nära identisk inventeringsaktivitet och täckning. Även i den här statistiskt begränsade studien är det tre år mellan de bästa åren.

Figur 4. Antalet konstaterade häckningar i Tjust 2015-2021

Flera andra hot mot berguven orsakas också av oss människor och människans aktiviteter. Den stora minskningen av berguvspopulationen i skogsområden, t.ex. i Norrbotten men även i Smålands inland, beror på det industrialiserade skogsbruket med stora kalhyggen och trädplantager, men även på minskningen av antalet mindre gårdar och den därmed sammanhängande igenväxningen. Kalhyggesbruket har lett till en stor minskning av skogshöns och igenväxningen medför bland annat färre sorkar. Skogsavverkningar helt intill en berguvslokal kan medföra att lokalen överges och Skogsstyrelsen ger därför i sina anvisningar över artskydd för berguv rådet att inga avverkningar

skall ske inom 100 m från bobranten (Skogsstyrelsen).

Användningen av gifter i skogs- och jordbruket minskade väsentligt sedan de värsta gifterna förbjöds i slutet av 1960-talet, men rester av dem finns kvar under lång tid och andra miljögifter har tillkommit. Naturhistoriska Riksmuseet fann höga halter av framförallt ”gamla” miljögifter, dvs. PCBer, HCB (hexaklorbensen) och en nedbrytningsprodukt av DDT vid undersökningen 2016 av ett rötägg från ett berguvsbo i Tjust. Så tyvärr är dessa gifter fortfarande ett problem.

Även människans fritidsaktiviteter kan utgöra ett hot mot berguvsens häckningsframgång. Vid flera tillfällen har konflikt uppstått med klättersporten där branter med häckande berguv några gånger varit intressanta för klättrare. Konflikterna har hitintills alltid kunnat lösas då seriösa klätterklubbar varit involverade. Sportfisket har blivit ett allt större problem vid häckningslokaler i skärgården. Isfria vårvintrar lockar ut sportfiskare och när fisket sker nära bobranter kan uvhonan skrämmas från boet med en spolierad häckning som följd. Andra former av friluftaktiviteter kan också störa häckningen. Människor kan i oförstånd komma alltför nära en boplats. Men även fotografer och till och med fågelskådare kan medvetet vara alltför angelägna att komma nära

uven. Avsiktlig störning och därmed lagbrott sker tyvärr fortfarande av äggsamlare, även om ingen sådan verksamhet med säkerhet konstaterats i vårt område under senare år.

Ringmärkning

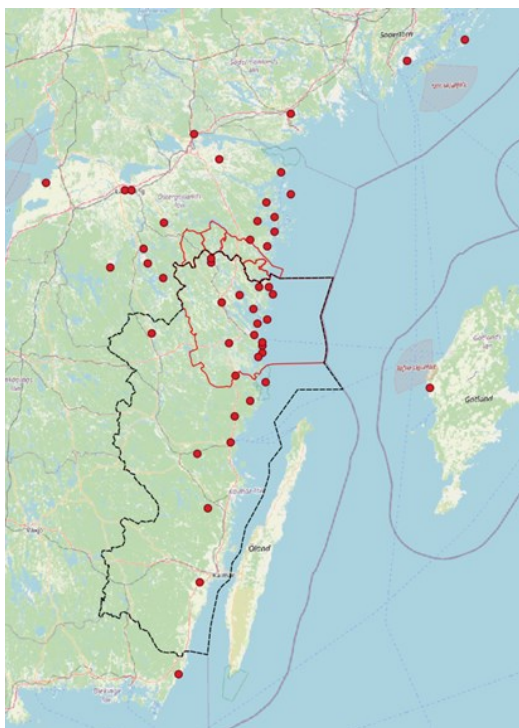
En del av inventeringsarbetet är att konstatera om häckning skett och vilket antal ungar den resulterat i. I samband med bobesöken har ungarna ringmärkts.

Ringmärkning av vilda berguvsungar har i östra Småland skett sedan 1962 (Fransson). De uppfödda uvarna har märkts sedan 1983. Totalt har fram

Figur 5. Berguvshona som bevakar vår ringmärkning av ungarna. Notera att hon är ringmärkt, men ringnumret kunde inte avläsas.

t.o.m. år 2020 minst 760 berguvar ringmärkts i östra Småland. Ringmärkningen av berguvsungar har hitintills resulterat i 103 återfynd. Återfynden ger intressant information om livslängd, dödsorsaker och, inte minns, hur ungarna sprider sig från reviret. Det är genom denna spridning som nya revir uppstår eller gamla revir återbesätts. Återfynden fram tills idag av berguvar ringmärkta i Tjusts f.d. härad, dvs. i stort Västerviks kommun och de delar av Valdemarsviks och Åtvidabergs kommuner som ingår i landskapet Småland, framgår av figur 6. Samtliga

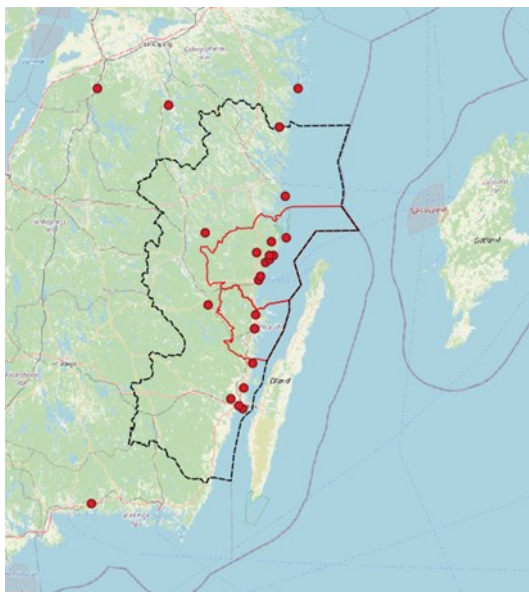
Figur 6. Återfynd av berguvar (röd prick) ringmärkta som boungar i Tjust (inramat rött område)

återfynd avser uvar som märkts som boungar.

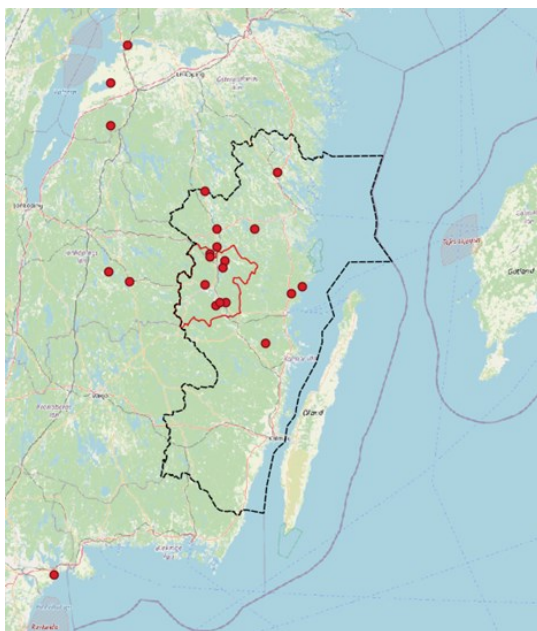
Det framgår av återfynden att uvarna framförallt rör sig längst kusten mot norr och söder, men även västerut in i landet, särskilt till Östergötland. Ett mycket speciellt undantag är den berguvar som återfanns vid Tofta på Gotland. Det kan finnas flera orsaker till att dessa uvar rör sig längst kusten. De blir präglade på biotopen eftersom de fötts och fått sin föda där av föräldrafåglarna tills långt in på hösten. Ett annat skäl kan vara att kustlinjen utgör en ledlinje som uvarna föredrar att följa.

Motsvarande tendens till kustanknytning i återfynden återfinns även för de berguvar som ringmärkts i Oskarshamns och Mörbylånga kommuner, se figur 7. Även här finns återfynd från Östergötlands slättlandskap, en biotop som tycks attrahera uvarna.

I Hultsfreds kommun har både ”vilda” och uppfödda berguvar ringmärkts. Återfynden av dem har en annan spridning än de uvar som ringmärkts mer kustnära, se figur 8. De här uvarna söker sig uppenbarligen inte till kusttrakterna utan förblir huvudsakligen i inlandet. Andelen uppfödda uvar bland återfynden är ca 60 %. De uppfödda uvarna behöver inte ha samma spridningsmönster eftersom de inte blivit präglade på en speciell biotop, vilket de ”vilda” uvungarna blivit.

Figur 7. Återfynd av berguvar (röd prick) ringmärkta som ungar i Oskarshamns och Mönsterås kommuner (inramat rött om-

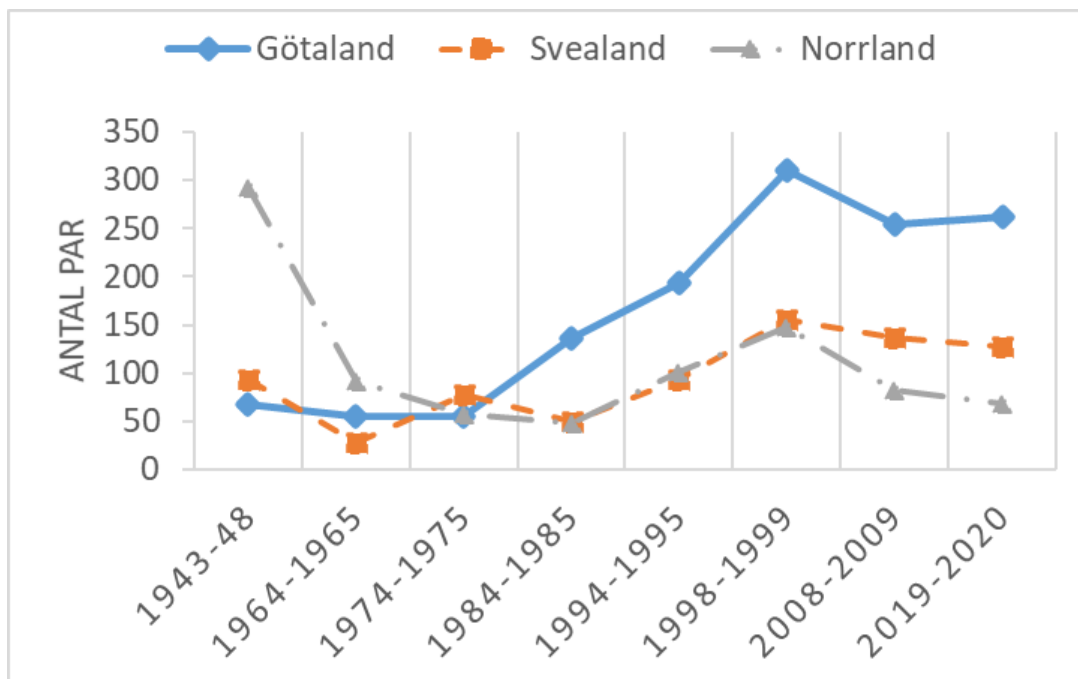

Figur 8. Återfynd av berguvar (röd prick) ringmärkta som ungar i Hultsfreds kommun

Tidigare riksinventeringar

Riksomfattande inventering av berguv har skett åren 1943-1948, 1964-1965, 1974-1975, 1984-1985, 1994-1995, 1998-1999, 2008-2009 samt 2019-2020, dvs. totalt åtta gånger. Den första initierades av dåvarande Svenska Naturskyddsföreningen 1944, men rapporterades i Sveriges Ornitologiska Förenings (SOFs) tidskrift *Vår Fågelvärld* 1950. Samtliga senare inventeringar har skett i SOFs, nuvarande BirdLife Sveriges (BLSs), regi. Det för varje inventeringstillfälle rapporterade antalet aktiva revir framgår av figur 9. Med ett aktivt revir avses ett revir där en ropande hane och/eller hona hörts eller observerats eller där häckning konstaterats. Av figuren framgår att en kraftig minskning av antalet uvar i Norrland skedde fram till ca 1975, men att antalet par minskade även i Svealand och Götaland. Norrland hyste före 1960-talet en stor berguvspopulation (Curry-Lindahl). Den stora minskningen där har främst skett på grund av det industrialiserade skogsbruket, nedläggningen av mindre lantbruk och den därmed sammanhängande födobristen som konsekvens. Minskningen av antalet uvar i Svealand och Götaland under denna period beror främst på att uvarna som toppredator dog på grund av att deras föda blivit förgiftad av jordbruksgifter. Användningen av de värsta jordbruksgifterna upphörde i mitten av 1960-talet.

En uppgång skedde i Götaland från ca 1975, tack vare utsläpp av uppfödda

Figur 9. Antal rapporterade aktiva revir i Sverige vid riksinventeringar

uvar. Denna uppgång var orsaken till att projekt Berguv Sydvest avslutade sin uppfödning 1983. Ökningen av antalet aktiva revir i Svealand och Norrland blev inte lika stor och inträffade först efter 1985 beroende på att uppfödningarna där startade senare än i Götaland. Under 2000-talet har en minskning av antalet aktiva revir skett i hela landet.

Riksinventeringen 2019 – 2020

Riksinventeringen av berguv 2019 - 2020 resulterade i att totalt 458 besatta revir konstaterades. Av dessa fanns 262 i Götaland, 127 i Svealand och 69 i Norrland. Av figur 9 framgår att populationen i Götaland haft en svag ökning

under de senaste tio åren medan populationerna i Svealand och Norrland minskat.

I Götaland har delpopulationerna ökat i Skåne (41 %), Gotland (38 %), Halland (22 %) och Östergötland (20 %). Delpopulationerna har minskat i Blekinge (-42 %) och Småland (-16 %) medan övriga landskap i Götalands delpopulationer i stort sett varit oförändrade.

Resultat för hela landskapet Småland

Vad det gäller berguvspopulationen i Småland noterades i resultatet från 1974 - 1975 års inventering en tillbakagång, speciellt i de sydligaste och syd-

västligaste områdena. I de två riksinventeringarna som genomförts sedan millennieskiftet har populationen i Småland minskat från 63 par till 52 par, se tabell 2. Speciellt har paren i Jönköpings län minskat från 23 aktiva revir 2008 - 2009 till sju revir 2019 - 2020 (-70 %). Anledningen till denna kraftiga minskning är delvis oklar men antas delvis bero på att frisläppningen av uppfödda uvar avslutats (samtal med Mats Aderus).

I Kronobergs län har sex aktiva revir redovisats vid båda riksinventeringarna. I Kalmar län har en svag ökning noterats från 34 aktiva revir till 38 revir.

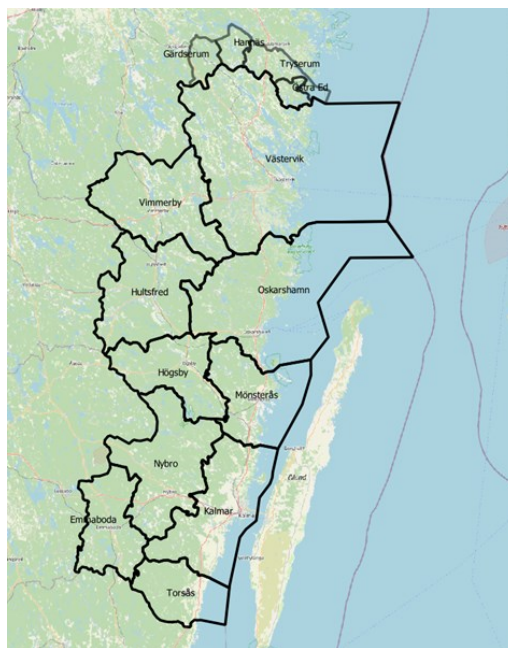
Tabell 2. Antalet rapporterade aktiva berguvsrevir i Smålands län vid de senaste riksinventeringarna

	2008 -2009	2019 -2020
Jönköping	23	7
Kronoberg	6	6
Kalmar	34	39
Totalt	63	52

Resultat för rapportområde Östra Småland

Östra Småland, se figur 10, och speciellt de nordöstra delarna av landskapet har haft en stark berguvspopulation sedan lång tid, vilket omnämndes i Curry-Lindals uppsats. Även Viking Olsson har i flera uppsatser omnämnt den ”vilda” berguvspopulationen i nord-

östra Småland samt kustnära lokaler i Östergötland och Södermanland som ”kärnområden” för den ”vilda” berguvspopulationen i Sverige (Olsson -1997).

Figur 10. Rapportområde Östra Småland, vilket innefattar Kalmar läns fastlandsdel plus smålandsdelarna av Ätvidabergs och Valdemarsviks kommuner

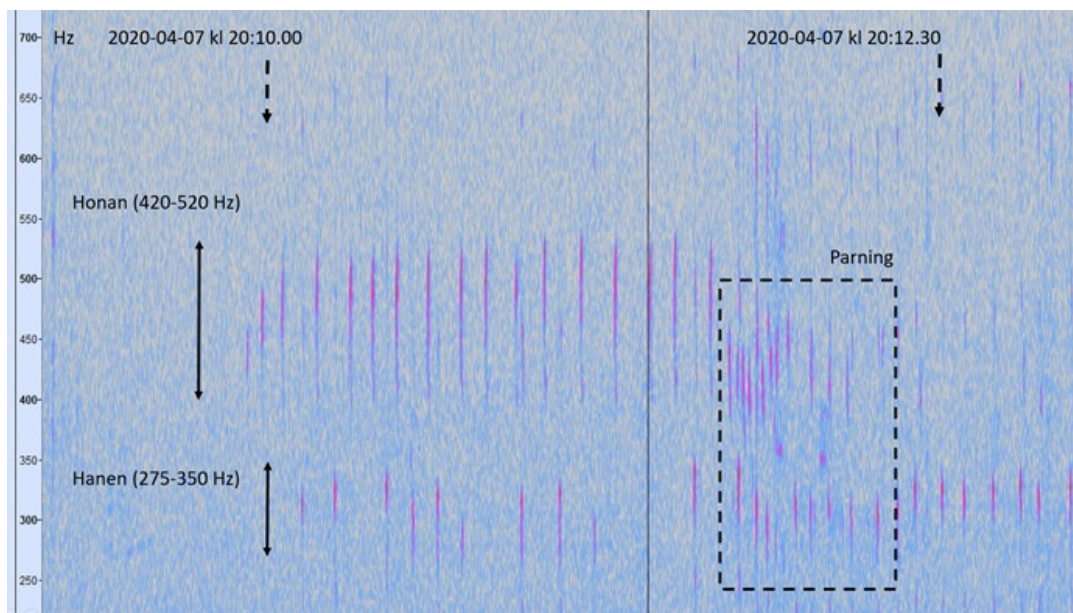
Inventeringsmetodik

Inventeringsmetodiken består i att kända och troliga berguvslokaler avlyssnas under perioden från slutet av januari till april, då chansen att höra revirmarkerande uvar är som störst. Berguven ropar säkrast från ca 30 minuter efter solnedgången och ytterligare en timma, men också de omvända

tiderna före soluppgången. De som hört berguven ropa vid skymningen anser att detta är en höjdpunkt bland årets fågelupplevelser. Inte bara berguven hörs vid denna tid på året utan andra arter som rödhake och de första trastarna börjar sjunga, storskrake och knipa hörs uppvakta honor och i april hörs morkullan sträcka förbi. Avlyssningen är emellertid tidskrävande eftersom endast en lokal i allmänhet kan avlyssnas varje kväll (morgon). Under 2020 och 2021 års inventeringar har jag därför med framgång provat att använda inspelare (AudioMoth v.1), som kan programmeras att spela in ljud under valda tider. Det finns möjlighet att spela in kontinuerligt, men för att förenkla utvärderingsarbetet har jag valt

att spela in från 30 min efter solnedgången och en och en halv timma framåt samt omvända förhållanden i gryningen. Inspelaren har i allmänhet suttit på plats i ett berguvsrevir under tre till fyra dygn. Utvärderingen av inspelningarna har därefter gjorts på dator med programvara för ljudanalys (Audacity 2.4), där inspelningen både kan avlyssnas akustiskt eller t.ex. analyseras i ett frekvens-tiddiagram. Ett exempel på inspelad sekvens visas i figur 11.

Användningen av inspelare har varit väldigt effektiv. Några revir har visat sig vara aktiva trots att inget hördes vid den fysiska avlyssningen. Under inventeringar 2019 - 2021 har jag använt fem inspelare men planerar att fördubbla

Figur 11. Frekvens-tiddiagram för Tjusts lokal 55 2020-04-07

antalet kommande säsong. Tack vare inspelarna har flera par konstaterats och fler revir har kontrollerats än vad som varit möjligt utan dem.

Berguvshonan är mycket störningskänslig och att besöka boplatser under tiden för ruvning och då ungarna är små kan innebära att honan överger boet och att häckningen därmed misslyckas. Vid slutet av maj månad är emellertid berguvsungarna så stora att ett enstaka besök för ringmärkning inte innebär någon nämnvärd störning. Det har tidigt på året inte varit möjligt att avlyssna berguvslokaler på öar i skärgården, utan reviren kontrolleras först i samband med ringmärkning av eventuella ungar.

När berguvsungarna lämnat boet tigger de högljutt, kanske mest efter skymningen men ibland natten igenom. Framförallt hörs tiggande ungar under perioden från slutet av juni och till slutet av augusti. Detta ger inventeraren ytterligare en möjlighet att konstatera lyckade häckningar.

Resultat

Resultat från östra Småland vid riksinventeringen av berguv 2019 - 2020 visas i tabellerna 3 och 4. I tabellerna har även resultaten från de tre föregående riksinventeringarna tagits med samt 2021 års resultat.

Smålandsdelarna av Åtvidabergs

och Valdemarsviks kommuner

Delar av nordöstra Småland ligger i Åtvidabergs och Valdemarsviks kommuner. Inga rapporter om förekomst av berguv har genom åren rapporterats från smålandsdelen av Åtvidabergs kommun, trots att det finns goda förutsättningar, speciellt i Uknadalens norra del. Från smålandsdelen av Valdemarsviks kommun finns två kända revir, varav ett varit aktivt under den senaste riksinventeringen och även under 2021.

Västerviks kommun

Antalet aktiva revir har varit relativt konstant i Västerviks kommun under riksinventeringarna från 1993 och framåt och även under 2021 års lokala inventering. Antalet konstaterade häckningar under riksinventeringsåren från 1993 och framåt varierar kraftigt. Variationen är inte bara mellan de glesta riksinventeringarna utan är årlig, vilket framgår av figur 4. Under 2019 ringmärktes 27 ungar, under 2020 10 ungar och under 2021 14 ungar. Även en vuxen berguv ringmärktes 2021 som "bifångst" då den fastnade i nätet för hornugglor.

Det är inte ofta som vi hittar nya revir med lyckade häckningar men under 2020 hittades två i Västerviks kommun. Dessa revir var obesatta under 2021 men i gengäld hittades ett annat nytt revir med lyckad häckning 2021. Vid ringmärkningen av de två ungarna

kunde vi konstatera flera gamla boplatser i bergsbranten, dvs. här har berguv häckat flera år utan vår kunskap.

Vimmerby kommun

Från Vimmerby kommun har som mest fyra aktiva revir rapporterats vid inventeringen 1998 - 1999. Reviren har inte rapporterats som aktiva under senare år, men under 2020 hördes på nytt en revirmar-kerande uv på annan plats än de vid de tidigare reviren. Däremot har ingen häckning konstaterats under de senare åren. Under 2021 har ingen uv rapporterats från kommunen.

Hultsfreds kommun

Hultsfred är ett av östra Smålands viktigare fästen för berguv, främst beroende på förekomsten av förnämliga klippbranter. Dessutom har uppfödning av uvar skett i området och ungarna har släppts fria här. Antalet aktiva revir har som flest varit sex vid båda riksinventeringarna 1998 - 1999 och 2008 - 2009 och har därefter varit färre. Under 2021 fanns tre aktiva revir. Berguvsparet i voljären lyckades inte häcka detta år. Under 2019 ringmärktes två ungar från uppfödningen, men inga "vilda" ungar, under 2020 fyra "vilda" ungar och under 2021 två "vilda" ungar. Häckningarna i voljären uteblev både 2020 och 2021.

Tabell 3. Antalet aktiva revir i östra Småland de senaste riksinventeringarna. För varje delområde har det maximala antalet valts från något av de två inventeringsåren.

	1993	1998/1999	2008/2009	2019/2020	2021
Åtvidaberg, Småland	0	0	0	0	0
Valdemarsvik, Småland	1	0	0	1	1
Västervik	15	15	17	18	18
Vimmerby	3	4	0	1	0
Hultsfred	3	6	6	4	3
Oskarshamn	3	5	8	6	5
Högsby	2	1	1	0	1
Mönsterås	1	2	0	4	1
Nybro	0	0	0	0	0
Kalmar	0	4	1	1	1
Emmaboda	0	0	0	0	0
Torsås	1	1	0	1	1
Summa	29	38	33	36	31

Tabell 4. Antalet konstaterade häckningar i östra Småland de senaste riksinventeringarna. För varje delområde har det maximala antalet valts från något av de två inventeringsåren

	1993	1998/1999	2008/2009	2019/2020	2021
Åtvidaberg, Småland	0	0	0	0	0
Valdemarsvik, Småland	1	0	0	1	0
Västervik	8	3	2	14	10
Vimmerby	1	1	0	0	0
Hultsfred	1	2	2	3	1
Oskarshamn	1	4	5	2	3
Högsby	0	0	0	0	0
Mönsterås	1	1	3	2	0
Nybro	0	0	0	0	0
Kalmar	0	1	0	1	0
Emmaboda	0	0	0	0	0
Torsås	1	1	0	0	0
Summa	14	13	12	23	14

Oskarshamns kommun

Oskarshamns kommun är jämte Västerviks kommun det område som har flest aktiva berguvsrevir. Som flest fanns åtta aktiva revir vid riksinventeringen 2008 - 2009, men antalet har därefter minskat av okänd anledning. Antalet konstaterade häckningar har också varierat under åren för inventeringar och var som flest fem vid 2008 - 2009 års inventeringar. Under 2021 konstaterades tre häckningar. Antalet ringmärkta ungar var två år 2019, sex år 2020 och fyra år 2021.

Högsby kommun

Antalet aktiva revir under riksinventeringarna från 1993 och framåt var som flest två år 1993. Under 2021 fanns en revirmarkerande hane under våren, men ingen häckning har konstaterats varken då eller under de tidigare inventeringsåren.

Mönsterås kommun

I Mönsterås kommun har antalet aktiva revir som flest varit fyra och detta skedde vid den senaste riksinventeringen. Endast ett revir är noterat som ak-

tivt under 2021. Antalet konstaterade häckningar var som flest 2008 - 2009, då tre häckningar konstaterades. Under 2019 ringmärktes tre ungar vid de två aktiva reviren. Inga häckningar har konstaterats varken 2020 eller 2021.

Nybro och Emmaboda kommuner

Inga aktiva berguvsrevir har rapporterats till inventeringsansvariga från dessa kommuner. Till Artportalen har enskilda rapporter gjorts under häckningstid åren 2003, 2015, 2016 och 2018. En rapport från Emmaboda kommun uppger varnande berguvshona i mitten av juni 2003, vilket definitivt är ett häckningskriterium. Närmare omständigheter är okända.

Kalmar kommun

Från Kalmar kommun rapporteras som flest fyra aktiva revir vid riksinventeringen 2008 - 2009. Ett aktivt revir har konstaterats vid de övriga inventeringarna förutom 1993 då inget aktivt revir noterades. Häckning har konstaterats vid riksinventeringarna 2008 - 2009 samt år 2020, då en unge observerades.

Torsås kommun

I Torsås kommun har ett aktivt revir konstaterats alla åren 2019 - 2021, samt under riksinventeringarna 1993 och 1998 - 1999. Häckning har emellertid endast konstaterats med ett par vardera under riksinventeringarna 1993 och 1998 - 1999.

Diskussion

Antalet aktiva revir har varit relativt konstant under inventeringsåren från 1993 och fram tills idag. De kommuner som hyser flest uvar med ett relativt konstant antal aktiva revir är Västerviks, Oskarshamns och Hultsfreds kommuner. Framgångsrika häckningar varierar mycket mellan åren, men tycks inte inträffa samtidigt i olika områden.

Många berguvsungar har fötts i östra Småland. Tack vare ringmärkning av ungar kan vi följa hur dessa ungar sprider sig och därmed skapar nya revir, besätter gamla revir och ersätter äldre uvar. Sannolikt finns det gener från våra uvar ända från Skåne i söder till Stockholms skärgård i norr och, naturligtvis, har ungar från dessa området också flyttat till oss.

I Skåne häckar samtliga berguvspar i aktiva bergtäkter och det finns flera aktiva bergtäkter i östra Småland. Hitintills har även i östra Småland några uvar häckat i bergtäkt, men det finns många lediga täkter utspridda över hela området. Det finns anledning att bevaka dessa.

Inventeringarnas noggrannhet beror helt på hur väl nu kända och andra möjliga berguvslokaler besöks. I Skåne hittades ett flertal nya revir vid senaste riksinventeringen tack vare besök till väsentligt fler bergtäkter än vid tidigare inventeringar. Även i Tjust har vi hittat

flera nya revir och fler boplatser under de årliga inventeringarna vi genomfört här sedan 2015 relativt tidigare inventeringar. Kunskapen om hur man söker boplatser och var de finns ökar successivt för varje säsong.

Inventering med hjälp av inspelningsbox underlättar inventeringen väsentligt och ger flera möjligheter till mer heltäckande inventeringar både i tid och rum.

Syftet med att inventera berguvs förekomst och häckningsframgång är framförallt att bättre kunna skydda arten för alla de hot som den utsätts för. Varje lyckad häckning är en framgång för arten och vi rapporterar varje revir till Länsstyrelsen i Kalmars ansvariga för hotade arter. Länsstyrelsen kan genom denna kunskap avstyra projekt som kan innebära störning. Vårt samarbete med länsstyrelsen har även lett till att några fågelskyddsområden för berguv inrättats och att något äldre skydd bevarats.

På grund av hoten mot berguven och dess häckning behandlar vi all kunskap om häckningslokaler med hög sekretess. Sprid därför inte information om de häckningslokaler du känner till, men rapportera de gärna till den lokala fågelklubbens fågelskyddsansvarige eller till författaren.

Tack

Kent Gullquist – för utmärkt samarbete vid inventering och ringmärkning av berguv i Tjust.

Tommy Larsson - för all hjälp med data från tidigare inventeringar av berguv i östra Småland. för information om uppfödda uvar i östra Småland och för data kring sin ringmärkning av uvar.

Thord Fransson, Ringmärkningscentralen – för data kring återfynd och ringmärkta uvar i östra Småland.

Alvins fond – för bidrag till resekostnader i samband med berguvsinventeringarna i Tjust.

Referenser

Birkö, T., Rocksén, D. och Stenman, A.: Slutrapport – Landsomfattande inventering av berguv 2019-2020, BirdLife Sverige, 2021

Curry-Lindahl, K.: Berguvs förekomst i Sverige jämte något om dess biologi. Vår fågelvärld, Nr. 3, 1950, sid 113 - 165

Hegemann, A.: Berguv i Skåne. Opublicerat material, 2021

Johnsson, P., Waldenström, A. och Fritz, Ö.: Fjällugglan på Öland. Calidris, 2014, sid 6-8

Korpimäki, E., Norrdahl, K., Huitu, O. & Klemola, T.: Predator-induced synchrony in population oscillations of

coexisting small mammal species. Proceeding of the Rooyal society B, 2005, sid 193-202

Larsson, T.: Berguven I östra Småland – Status och utbredning baserad på resultat från inventeringar åren 1943-2009. Fåglar i östra Småland, 2010, sid 23-35

Larsson, T.: Data över ringmärkta berguvsungar från uppfödningar i östra Småland. Opublicerat, 2021

Nilsson, Å.: Berguvs förekomst i östra Småland 1993. Fåglar i östra Småland. 1994, sid 23-29

Nilsson, L. och Gullquist, K.: Berguv i Västerviks kommun 2020. Fåglar och fågelmarker i Tjust, 2020, sid 11-18

Olsson, V.: Berguvs *Bubo bubo* situation I Sverige 1984-85. Vår Fågelvärld, 1986, sid 117-125

Olsson, V.: Breeding success, dispersal, and long-term changes in a population of Eagle Owls *Bubo bubo* in southeastern Sweden 1952-1996, Ornithologica, 1997, sid 49-60

Olsson, V.: Studies of a population of Eagle Owls, *Bubo bubo*, in southeast Sweden. Viltrevy, 1979

Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J. Green, M., Gustafsson, R., Haas, F. Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S., & Tjernberg, M.: Fåglarna i Sverige –

antal och förekomst. SOF, 2012

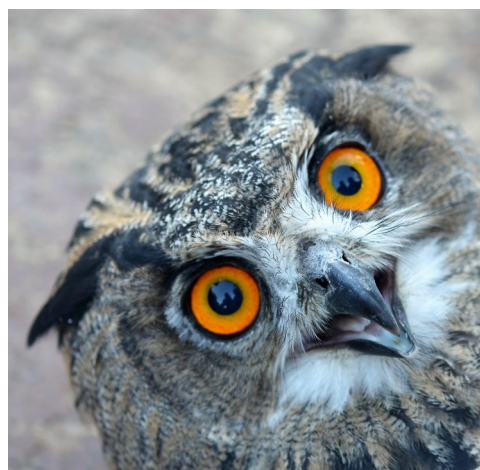
Palm, V.: Gunnerstads högen – en vattendam i fokus. Tidskrift 3, arkeologi i sydöstra Sverige. Kalmar 2002

Penteriani, V. & del Mar Delgado, M.: The Eagle Owl. Poyser, London, 2019

Skogsstyrelsen: Berguv – vägledning för artskydd.

<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/lag-och-tillsyn/artskydd/vagledning-for-hansyn-till-faglar/berguv-vagledning-hansyn2.pdf>

Wester, S.: Berguven I Tjust. Opublicerat manuskript

Kalmar vinner Allhelgonarallyt i Småland 2021

Kalmar OF vinner Allhelgonarallyt ännu en gång. Tjust FK på andra plats och OBF delar trejeplatsen med Jönköping FK. Kusten är förstås väldigt avgörande för att få ihop många arter. Totalt var det 325 skådare i Småland som jagade arter. Nybro Emmaboda FK satte nytt klubbrekord! Resultatet:

1. Kalmar OF 120 arter (21 medl) gråhakedopping, ägretthäger, fiskgjuse, gluttonäppa, dvärgmå, ladusvala

2. Tjust Fågelklubb 114 (26) mandarinand, skärsnäppa, sillgrissla och ägretthäger

3. Jönköpings FK 109 (25) Silvertärna var ny rallyart för JFK

3. Oskarshamnsbygdens FK 109 (25) smålom, skärsnäppa, tobisgrissla, gransångare, bändelkorsnäbb

4. Växjö 104 (29) spetsbergsgås, mandarinand, ägretthäger, stenfalk

5. Ljungby 103 (17) smålom, smådopping, ägretthäger, stenfalk, tallbit

6. Hultsfred 102 (13) Roligast var brandkronad kungsfågel! Fågelklubben skänkte 510 kr till fågelskydd.

7. Aneby, Eksjö & Tranås 99 (21) Udda observationer i Tranås var Spetsbergsgås (24 ex nytt dagsrekord,) smådopping svart rödstjärt i Aneby hade vi silltrut och alfågel och Eksjö såg alfågel, kungsörn och

dvärgbeckasin.

8. Värnamo FK 93 (10) ägretthäger, tallbit, lappspurv

9. Västbo FK 92 (16) mindre sångsvan, kärrsnäppa, ägretthäger, sädesärta, Vi kommer att skänka 5 kr per art, dvs 460 kr till Birdlife Sveriges skogsfond.

10. Tingsryd 86 (15) mindre sångsvan, ägretthäger, kungsörn, snöspurv, svarthätta

11. Nässjö 84 (22) spetsbergsgås, gråhakedopping, silltrut, ägretthäger,

11. Uppvidinge 84 (17) brunand, järpe, kungsörn, tallbit

12. Nybro/Emmaboda 82 (18) nytt klubbrekord! Järpe, trana, ägretthäger, fiskgjuse, kungsörn, svart rödstjärt, sädesärta

13. Skillingaryd/Vaggeryd 81 (14) kungsörn, råka, tallbit

14. Vetlanda OK 79 (20) vitkindad gås, trana, svarthätta, hämpling

15. Torsås 80 (3) ägretthäger, dvärgbeckasin, sädesärta

16. Markaryd 54 (13) järpe och svarthätta

Sammanställningen är gjord av Ronny Johansson

SM-RALLY 2021

7:e raka!
Sug på den!

Själv har jag (Jan Ottosson) och 20 kämpar till, sugit på segerns sötma efter slitet under allhelgonahelgen. Men min ödmjukhet formar fram en bekän- nelse att vi har det väl förspänt med vårt läge och komplett med varierande lokaler. Därför ska det erkännas att villkoren är helt olika för våra klubbar. Årets race mobiliserade vi med skåd- ning utspritt på alla tänkbara lokaler. Hav och strand, åker och äng, skogar och hagar, vassar och vikar men även bebyggelse.

Revsudden med heltäckande bevakning gav nästan en komplett novemberlista med änder, lommar, doppingar, alkor och vitfågel mm. Från Värnanäs och norrut levererade flera lokaler viktiga men också några udda arter. Ladusvala vid Gransö, ägrett-Ekenäs, prutgås- Hagbyudd, gluttsnäppa-Sandskär, fisk- gjuse-Svinö och skärnsnäppa både vid Svinö och Revsudden.,

Skärnsnäppa. Foto: Harald Persson

I Böle kronopark är det ett måste att finkamma det rika vägnätet. Men tji fick vi på orre och tjäder inte en fjäder sågs varken på lördag eller söndag. Sparvuggla, tofsmes, talltita, svartmes och spettar är dock säkra där. Lördag morgon var det nästan fler jägare än fåglar längs vägarna, så skogshönsen var nog bortskrämda. En verklig udda obs blev en berguv som sågs på efter- middagen runt de nya höghusen vid Snurrom och vägen ut till Värnsnäs. Att det höjs röster ur skådarleden ibland att vi borde införa ett handikappsysteem är förståeligt med tanke på hur olika våra förutsättningar är. Men att göra ett så- dant system rättvist och hur det skulle ackrediteras är nog inte det lättaste.

Jan Ottosson Kalmar OF

Snösparv. Foto: Simon Carrington

Kommunracet 2021, Tjust Fågelklubb

Vad vore hösten utan Allhelgonahelgens småländska arttävling? Inte lika trevlig skulle nog de flesta av de 26 medlemmar, som rapporterat på Artportalen denna helg, tycka. Vi var många som slet i markerna och slutresultatet 114 arter (2:a plats) är bra, med tanke på att årets tävling gick av stapeln nästan en vecka senare än 2020.

Lördagen gav hela 106 arter och Storkläppen, vår yttersta utpost i öster, levererade verkligen. Mathias och Mats rapporterade flitigt på vårt Band: stor- och smålom, 3 arter alkor, dykänder, skärnsnäppa, skärpiplärka, snösparv, vinterhämling m fl ”utskärsfåglar”. Lite synd var det att kungsfågelsångaren valde att rasta på ön helgen innan!

Hela tiden fylldes artlistan på och trevliga fynd gjordes. Rainer hade en kungsörn i Tyllinge och nötkråka vid Jössebäck, undertecknad en ägretthäger vid Slåhagen, Göran svart rödstjärt vid Örserums pappersbruk, Lars mindre sångsvan vid Odensvi och så inte minst ”vårt säkraste kort – mandarinanden i Västervik. På kvällen hotade regn, men Larsgunnar hann att ringmärka en hornuggla innan det började droppa.

Strategin för söndagen var att rikta insatserna mot de arter vi saknade. Greger hittade till slut orre vid Svartsjövägen, Larsgunnar tjäder vid Hultserum, Ingrid vattenrall vid Gertrudsvik och Jeanette kungsfiskare vid Verkeback.

Nu laddar vi inför 2022 års upplaga. Kalmar lever farligt!

Magnus Kasselstrand

Skärnsnäppa på Storkläppen (märkt på Utklippan 2019). Foto: Mathias Salomonsson

Allhelgonatävlingen i OBF

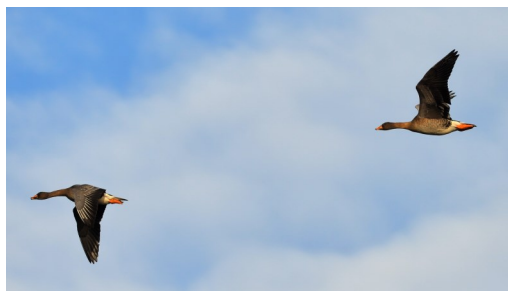
Det ligger alltid lite spänning i luften veckan före tävlingen. Uppladdning genom fördelning av områden och rekandet av potentiella arter är en del av förberedelserna.

Första arten kommer redan kl. 5.27 på Band. Janne hade hört kattuggla kl. 3.20 på natten. Därefter fortsätter det i strid ström. Sture rapporterar från fågelmatbordet med de vanliga matgästerna. Elisabeth har bl.a. spillkråka från Mönsterås. Strax efter kommer Janne med tofsvipa och stare från rudamasten. Leon och Hans har två strömstarar vid Karlshammar. Karin rapporterar bl.a. skäggmes från Oknö. För egen del är jag som vanligt på plats på Furön och hittar bl.a. skärsnäppa, snatter- och bläsand, kricka, hämpling, skärsnäppa, järnsparv, vinterhämpling, sjöorre, svärta, ejder, tobisgrissla, tordmule och smålom. Christer kontrar med vitkindad och röd glada vid Torpdammen. Karin hittar snösparv på Rödsjär, men sedda från fastlandet. Leon och Hasse hittar även grågås vid Torpdammen. Christer rapporterar gransångare och mindre hackspett. Inom samma minut skriver Urban på Band, sånglärka och fjällvråk Bockara. Lite senare rapporterar han även ängsbiplärka. 9.38 hittar Sture en varfågel vid Gäster. På Furön kommer en duvhök in från havet och driver upp alla skärsnäppor och måsar. Joakim hittar en bergand inne i Mönsteråsviken. Leon rapporterar kl. 11.30 att 90 arter är inrapporterade. En skeddandshanne dyker upp intill Finnrevet

på Furön. Leon och Hasse hittar turduva vid Boslätt. Christer upptäcker 7 orrar vid Idhultesjön och lite senare även mindre korsnäbb. Johan Forsman har 2 sädgäss, kanadagås och både dubbel- och rödvingetrast vid Sylten Mönsterås. Lördagen närmar sig sitt slut med 98 arter. Då rapporterar Urban sträckande bläsgäss i mörkret.

Söndagens första nya art kommer från Christer med skäggdopping från Dragskär, men han hittar även dvärgmå och storlom. Janne har tre smådoppingar vid Gunnarsö stugby. På Hjortberget har undertecknad både större korsnäbb och fjällvråk. Karin hittar dvärgbeckasin och därefter har Joakim enkelbeckasin och senare även berguv. Sture hittar vattenrall i Sjöboviken och i samma stund kommer Thomas med sparvuggla. Sista arten som kommer till är bändelkorsnäbb från Solstadström av Stefan Thorsell. Lappsparven på Vällö sågs av en icke-medlem. Summan blev 109 arter. Nästa år ber vi om sydostvinden så bli vi ännu hetare.

Åke Nilsson

Två sädgäss flög över Furön.

Foto: Åke Nilsson

Novemberfynd av gulärta i Tveta, Mörlundaslättan 13-14 nov. 2021

Lördagen den 13 november körde jag och pappa en sväng på Mörlundaslättan under eftermiddagen. Förhoppningen var att hitta gäss. Vi hade knappt sett en enda fågel när vi kom fram till Tveta kyrka då pappa såg att det växte några små svampar längs kyrkmuren. Eftersom jag har börjat intressera mig för svamp stannade jag och gick ur bilen för att samla in svampen. När jag kliver ur lyfter en gulärta lockande från betesmarken på andra sidan vägen! När jag parkerat hördes den en gång till men jag lyckades inte se den mer.

Eftersom det var så sent på året och jag dessutom tyckte locklätet lät lite skarpt gällde det att konstatera om det var en västlig gulärta (*Motacilla flava*) eller östlig gulärta (*Motacilla tschutschensis s.lat.*). Taxonomin kring gulärter är ju snarlig och många frågor kvarstår säkert. Men gulärtlorna i östra Ryssland har fått artstatus och några sådana har observerats i Västeuropa under senare år. Den viktigaste karaktären är locklätet. Så jag grämde mig att jag inte hunnit spela in locklätet från fågeln i Tveta.

På söndagen den 14 november var jag tillbaka vid Tveta kyrka på morgonen. Jag hade mikrofonen kopplad till mobilen och var beredd. Och ganska snart hör jag gulärlan komma flygande! Jag lyckas spela in lätet flera gånger när den flyger runt mellan olika träd i betesmarken. Sedan ansluter fler skådare och vi letar lite efter den tills vi hittar den födosökande runt benen på korna i

kanten på betet. Där kunde vi också fotografera den. Senare sågs den också vid en gödselhög vid Tveta gård.

När jag kommit hem skickade jag bilder och ljudfiler till Alexander Hellquist som jobbat mycket med gulärter och skrivit en stor artikel om västliga och östliga gulärter (Hellquist, A. "Identification and taxonomy of northern and eastern yellow wagtails – new pieces to the puzzle". Dutch birding 2021:05). Han gjorde sonogram av inspelningarna och kunde konstatera att det var en västlig gulärta, troligen flava på grund av det kraftiga ögonbrynsstrecket. "Lätena låter relativt mjukt, och sonogrammen passar fint med lock från västliga fåglar (möjligen aningen skarpare än snittet men utan r-ljud/rivighet hos östligare populationer)."

Det var skönt att kunna få så bra dokumentation att det gick att avgöra att det var en västlig fågel. Annars hade man väl grämt sig och funderat i evighet på om det kunde varit en östlig gulärta? Fyndet gjordes nästan två månader efter den senaste obsen av gulärta på Mörlundaslättan i år som är från 18 september. Och det verkar vara det första novemberfyndet i Småland över huvud taget.

Calle Ljungberg

Gulärta vid Tveta. Foto: Åke Nilsson

Vinterfåglar inpå knuten

Vinterfåglar Inpå Knuten (VIK) är en av Birdlifes mest populära aktiviteter, kanske för att det är enkelt och roligt att delta. I slutet av januari räknas fåglar vid fågelmatningar över hela landet. De senaste åren har runt 20 000 rapporter kommit in – men vi vill ha ännu fler rapporter!

Du kan välja att räkna dina matgäster när som helst under perioden 28-31 januari 2022, och du rapporterar det högsta antalet du ser samtidigt av samma art.

Tack vare alla rapporter får vi bra en bild över de fåglar som tillbringar vintern hos oss. Talgoxen är den talrikaste vinterfågeln följt av blåmes och pilfink, men efter denna trio varierar topplistan från år till år. Via denna räkning kan vi också följa hur vinterfågeln anpassar sig till klimatförändringarna. Under de drygt tio år räkningen pågått, har vi bland annat kunnat se hur arter som koltrast och nötväcka ganska kraftigt utvidgat sitt vinterområde norrut i landet.

Vinterfåglar Inpå Knuten har som mål att stimulera intresset för fåglar, och ger oss värdefull kunskap om förändringar i vår livsmiljö.

[Här är länken till webbsidan för Vinterfåglar Inpå Knuten!](#)

[Appen på App Store](#)
[Appen på Google Play](#)

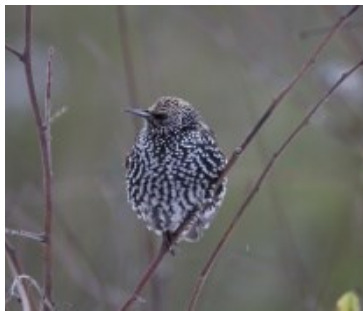
Var noga med att du plockar hem rätt app, det finns en till som heter Vinterfåglar inpå knuten.

Vinterfåglar Inpå knuten.
BirdLife Sverige
SOF-BirdLife
#181 i Sociala nätverk
★★★★☆ 2,4, 15 betyg
Gratis

Vinterfåglar Inpå Knuten
SOF-BirdLife Social
PEGI 3
This app is compatible with your device.

Större hackspett, stare och koltrast Foto: P-G Bentz

Gissa fågeln!

Båda arterna är fåglar som kan ses i östra Småland. OBS! Det kan vara ungfåglar. Rätt svar finns i nästa nummer. Foto: Åke Nilsson, red.

